

S. Sayısı : 173

Tuz inhisarı idaresinin 1931 yılı son hesabına aid mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı muhasebat riyaseti tezkeresile Tuz inhisarı idaresinin 1931 yılı son hesabı hakkında kanun lâiyhası ve Divanı muhasebat encümeni mazbatası (3/164 1/280)

Tuz inhisarı idaresinin 1931 yılı son hesabına ait mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı muhasebat riyaseti tezkeresi (3/164)

T. C.

Divanı muhasebat

Sayı: U. 82 003, H. 2264

8 - II - 1935

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Tuz tekidi idaresinin 1931 malî yılı kesin hesabına müteallik olarak tanzim edilen mutabakat beyannamesi müteferri cetvellerile birlikte bağlı olarak sunulduğu arz olunur.

D. M. Reisi

S. Oran

Beyanname

Tuz inhisarı genel direktörlüğünün 931 yılına aid hesabı katî gönderilmekle Divanı muhasebatça tetkik ve muhakeme edilmiş olan idare hesaplarıyla karşılaştırılarak görülen farklar ve sebepleri merbut cetvellerde arz ve izah olunmuştur. İlişik cetvellerdeki meşruhat nazarı dikkate alınmak şartile hesabı katide yazılı rakamların kabule şayan bulunduğunu arz ederiz.

Divanı M. Reisi	D. 1 Reisi	D. 2 Reisi	D. 3 Reisi	D. 4 Reisi	Aza
S. Oran	Faik	A. Yurdakul	A. Özgen	F. Erinç	B. Esen
Aza	Aza	Aza	Aza	Aza	Aza
Ziya Aslan	Celil Dinçer	M. Menemencioglu	R. Bakuy	H. Demirsoy	M. İ. Tümay
Aza	Aza	Aza	Aza	Aza	Müdeiumumî
R. Okan	Nazmi Başak	F. Özbudun	Ziya Akif	M. Ali Apak	Enver Arkun

Tuz inhisarı idaresinin 1931 yılı son hesabı hakkında kanun lâiyhası (1/280)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/3023

7 - X - 1935

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Tuz inhisarı idaresinin 1931 malî senesi hesabı katisi hakkında Gümrük ve inhisarlar vekilligin-

ce hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 16 - VIII - 1935 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil
İ. İnönü

Divanı muhasebat encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Di. M. Encümeni

Karar No. 19

Esas No. 1/280, 3/164

29 - IV - 1936

Yüksek Başkanlığa

Tuz inhisarı idaresinin 1931 malî yılı katî hesabı hakkında Başvekilliğin 7 teşrinievvel 1935 tarihli ve 6/3203 numaralı tezkeresile teklif olunan kanun lâyihası Divanı muhasebattan gönderilen mutabakat beyannamesile 1660 numaralı kanunun hükümleri dairesinde adı geçen idarenin 1931 blânçosu üzerinde yapılan incelemeler neticesini gösteren raporla birleştirilerek tetkik ve müzakere edildi ve encümenimizin raporda yazılı meselelere ait mütaleaları ile lâyiha hakkında vardığı sonuçlar aşağıda gösterildi.

1 — Blânçoda sabit kıymetler namı altında gösterilen emlâk, mefruşat makinalar ve demirbaş eşya ile blânçoda naktî kıymetler namı altında yer tutmuş olan vezne, banka mevcudu ile yolda bulunan paraların kayıtlarına ve evrakı müsbiteye uygun olduğu anlaşılınca bu hususta diyecek bir şey bulunmamıştır.

2 — 31 - V - 1932 tarihinde depo ve ambarlarda mevcut görünen tuz ve çuval bedellerinin kayıtlara muvafık olduğu ve ancak mevcut olan tuz ve çuval bedelinin idarenin mütedavil sermayesinden daha fazla bir miktara baliğ olduğu anlaşılmiştir.

Yine raporda yazıldığı üzere 2159 numaralı kanunun emri vechile nakliye masraflarının 1930 senesi rayicine göre düzeltilmiş ve 1932 yılı bütçesile sermayenin 650 000 liradan bir milyon liraya çıkarılmış olmasından sonra bu vaziyetin değişmiş olacağı tabii ise de istihsal işinin iyi tanzim edilmemiş olmasından doğan bu halin ileride yeniden baş göstermesi ihtimali mevcut olduğundan bunun önüne geçilmesi için idarenin elinde bulunduracağı stok mik-

tarının önceden ihtiyaca göre tahdid edilmesi encümenimizce faideli görülmüştür.

3 — Plânçoda muhtelif matlubat namı altında gösterilmiş olan paranın 222 802 lira 41 kuruşunun bütçe avansları ile saireye 43 335 lira 47 kuruşunun da mukabili blânçonun düyunat kısmında gösterilen memurun zimmetine taallük ettiği ve mülga idareden müdevver maliye matlubu adile gösterilen 898 156 lira 98 kuruşa gelince : Bunun da mülga idarenin eşhas zimmi hesabı bakiyesinden ibaret olup Tuz inhisarı idaresince mühim kısmı firarî ve mütegayyib kimselere aid olan bu paranın ayrı bir hesaba alındığı anlaşılınca, maliyenin mülga idareden alacağını teşkil eden ve mühim kısmının firarî ve mütegayyib eşhasa taallûku hesabına kayıtlarının terkinini daha muvafık olacağı mütalea edilen sekiz yüz küsur bin liranın ticarî faaliyette bulunmak üzere tesis edilmiş olan inhisar idaresi kayıtlarından çıkarılıp maliyeye intikal ettirilmesi ehitine gidilmesinin daha doğru bir nuamele şekli olacağı düşünülmüştür.

4 — Blânçoda, tediyesi lâzım borçlar, serlevhası altında gösterilmiş olan meblâğr, adi ve bütçe emanatına taallük eden paralarla tuz müşterilerinin mübayaaya etmek istedikleri tuz bedeli olarak muhasapliklere yatırdıkları paralarından ve memurun zimmeti ile eşhas zimmeti bakiyesinin karşılıklarından terekküb etmekte olduğu anlaşılmıştır.

5 — Blânçoda ihtiyat akçesi olarak görünen paranın anaortisman ile mütedavil sermayenin tezyidi ve stok kıymetinin tenezzülü karşılığını temin maksadile ayrılmış olan paradan

terekküb ettiği anlaşılmiştir.

İdarenin mülhak bir bütçe ile idare edilmekte olduğu ve her sene bütçesine inşaat, merruşat ve demirbaş mubayaası için bütçeye tahsisat konduğu ve mütedavil sermayesi miktarının da kanunla tesbit ve tahdid edildiği göz önüne alınca bu nam altında bir para ayrılmasının ve ayrılan paranın idarece kullanılmasının vaziyete uygun bir muamele şekli olamayacağı aşikâr bulunmuş ve bu muamele, alâkadar makamların da dikkatini çekerek amortisman namile para ayrılmasından vazgeçilmiş olduğu anlaşılmalıdır. Sermayenin artırılması ve tuz istokunun kıymet düşkünlüğünü karşılamak maksadile 931 senesi kârından hisse ayrılmış olması meselesine gelince : Gerek sermayenin artırılması gerek tuz fiatlerinde tenzilât icrası, neşri veya hükmünün meriyet mevkiine girmesi 1931 senesinden sonraya tesadüf eden kanunlarla kabul edilmiş olmasına göre bunlara dayanılarak 1931 yılı kârından hisse ayrılması vaziyete ve blânço esaslarına uygun bir muamele şekli olarak görülmemiştir.

6 — Mülhak bütçe ile müstakillen işe başlamış olan idarece 1930 malî senesi nihayetindeki vaziyete göre maliyenin alacak ve vereceği tesbit edilip alacaklarından borçlarıyla mütedavil sermaye olarak idareye bırakılması icap eden miktar tenzil edildikten sonra bakiye kalan 704 218 lira 93 kuruşun Hazine hesabı carisine geçirilmiş ve buna 1931 senesi kârından Hazineye ayrılan miktarda ilâve edilerek tutarını teşkil eden 7 077 639 lira 85 kuruşun senesi zarfında Hazineye gönderildiği anlaşılmalıdır. Aneak Maliyenin matlûbunun ne suretle hesap ve tesbit edildiği hakkında encümenimizce yapılan tetkikat ile müzakerede hazır bulunan dairesi memurininin verdiği izahattan 1 741 189 kilo tuz bedelinin daha Maliyenin matlûbatından tenzil edilmesi lâzımgeldiği neticesine varmış olmakla gereğinin yapılması kararlaştırılmış olduğu gibi yine bu mevzu üzerinde tera olunan tetkikat ve alman izahattan : nakid ve ayin hesaplarının mütevazın yürümesi ve ayniyat kayıtlarından çıkarılmamış olan kemiyetlerin nakid hesaplarında taallûk ettiği parçılardan çıkarılmayarak bu gibi kemiyetler bedelinin (muallak

hesab) namile açılacak bir hesaba kayitle blânçoda o suretle iraeisi lâzım gelirken muamelesi tekemmül etmemesinden dolayı 1931 senesi nihayetine kadar ayniyat kayıtlarından çıkarılmamış olan bazı kıymetlerin idarece nakid hesaplarından çıkarılması eihetine gidildiği anlaşılmış ve bu muamele tarzı hesap usullerine uygun görülmemiştir.

7 — İdarenin 1931 senesinde sermayesi kanunla 650 000 lira olarak tesbit edildiği halde idarenin elinde sermayeden daha fazla miktarda tuz ve çuval istoku ve sene sonunda da yine idarenin kasalarında bu sermayenin yarısından fazla para bulunmasından idarece amortisman vesair menbalardan elde edilmiş olan meblâğın da munzam sermaye suretinde istimal edilmekte olduğu anlaşılmış ve bu eihet üzerinde durmağa değer bir mahiyet arzietmekte bulunmuş ise de 931 senesinde görülen bu vaziyet 932 senesinde sermayenin bir milyon liraya çıkarılması ve ihtiyat akçalarının Maliyeye devrinin kararlaştırılmış olmasile ortadan kalkmış bulunduğundan bu hususta başkaca mütalea dermeyanma mahal kalmamıştır.

8 - Blânçoya bağlı iki numaralı cetvel bütçe varidat ve masrafını göstermek maksadile tertib edilmiş ise de idarenin varidat ve masraf bütçelerine teallûk etmesi icab eden rakamların ve bilhassa tuz satış kârı faslına taallûk eden miktarın bu cetvele dercinde vuzuh temin edilemediği anlaşılmış ve mevcut hesap usul ve kaideleeri göz önüne alınarak yapılan tetkikat sonunda bütçenin tuz satış kârı faslında 7 913 944 lira 7 kuruş ve diğer tertiblerinde de, 15 814 lira 89 kuruşun varidat gösterilmesi lâzım geldiği kararlaştırılmıştır.

9 - Çamlı memlahasındaki suiistimal dolayisile bazı evrakı müsbitenin muhasebeden alınıp mahkemeye tevdi edilmiş olmasından dolayı mürakiplerce görülemediği anlaşılmış ve mahkemeye muktazası tayin edileceği tabii olan bu eihet hakkında encümenimizce mütalea serdine mahal görülmemiştir.

Neticede tasdiki kararlaştırılan blânco ile yukarıda yazılı kararların varidatı katî hesabına olan tesirleri göz önünde tutulmak ve beyannameye bağlı cetvellerdeki meşruhatın icab ettirdiği değişiklikler yapılmak suretile kabul edilmiş olan kanun lâyihası yeniden tanzim edilen

cetvellerle birlikte Umumî heyetin yüksek tasvibine sunulmuştur.

Divanı mu. En. Reisi M. M. Kâ.
Niğde Trabzon Yozgad
Faik M. Aydın Sungur

Mardin Muğla Kastamonu
Hilmi Çoruk Hüsnü N. Tamaç
Erzurum Çankırı İstanbul
N. Dumlu R. Ünür H. Gürsoy
F. Güpgüp
Kayseri

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Tuz inhisar idaresinin 1931 malî senesi hesabı katî kanun lâiyhası

MADDE 1 — Tuz inhisar idaresinin 1931 malî senesi umum masarifi bitişik (A) cetvelinde gösterildiği üzere (957 003) lira (75) kuruştur.

MADDE 2 — Tuz inhisar idaresinin 1931 malî senesi varidatı bitişik (B) cetvelinde gösterildiği üzere (7 929 758) lira (96) kuruştur.

MADDE 3 — Bu idarenin 1931 senesi zarfında sarfolunmayıp iptal olunan tahsisat bakiyesi (A) cetvelinde ayrı bir sütunda gösterildiği üzere (403 588) lira (32) kuruştur.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun icrasına Maliye vekili ile Gümrük ve inhisarlar vekili memurdur.

16 - VIII - 1935

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
İ. İnönü	Ş. Saracoğlu	K. Özalp
Da. V.	Ha. V. V.	Mal. V.
Ş. Kaya	Ş. Kaya	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
S. Arkan	A. Çetinkaya	C. Bayar
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. R. Saydam	Rana Tarhan	

DİVANI MUHASEBAT ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Tuz inhisar idaresinin 1931 malî yılı katî hesabı hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1 — Tuz inhisar idaresinin 1931 malî yılı masarifi bitişik (A) cetvelinde gösterildiği üzere 957 003 lira 75 kuruştur.

MADDE 2 — Mezkûr idarenin 1931 malî yılı varidatı bitişik (B) cetvelinde gösterildiği üzere 7 929 758 lira 96 kuruştur.

MADDE 3 — (A) cetvelinde ayrı bir sütunda gösterildiği üzere 1931 malî yılı tahsisatından senesi içinde sarfolunmayan 403 588 lira 32 kuruş iptal olunmuştur.

MADDE 4 — İdarenin, bağlı (C) cetvelinde gösterilen 1931 yılı blâncosu ve kâr ve zarar hesabı tasdik edilmiştir.

MADDE 5 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 6 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye vekili memurdur.

- 5 -
A - CETVELİ

F.	Muhassasatın nevi	Muhassasat	Sarfıyat	İptali lâzımgelen muhassasat
1	Maaş, ücret ve yevmiyeler	153 960 00	130 163 74	23 796 26
2	Merkez ve mülhakat mütenevvi masrafları	62 094 00	40 850 03	21 243 97
3	Ecnebi mütehasıslar ücret ve yevmiye harcirahları	5 000 00	3 592 41	1 407 59
4	Emlâk, inşaat ve tamirâtı	18 600 00	8 088 02	10 511 98
5	Memlehalâr	819 948 00	549 155 31	270 792 69
6	Ambarlar	190 912 00	145 156 07	45 755 93
7	788 ve 783 numaralı kanunun tatbik masrafları	48 500 00	33 380 84	15 119 16
8	Tekaüdün eytam ve eramil maaş ve tahsisatı	15 000 00	6 189 99	8 810 01
9	1518 numaralı kanun mucibince verilecek prim karşılığı	30 000 00	23 883 82	6 116 18
10	1518 numaralı kanun mucibince verilmesi lâzımgelip geçmiş seneler zarfında tahsisatsız kalan prim karşılığı	3 000 00	2 965 45	34 55
11	1715 numaralı kanun mucibince Cümhuriyet Merkez bankasına itfa karşılığı	13 470 00	13 470 00	
F.M.	Kaçak ikramiyesi	108 07	108 07	
	Yekûn	1 360 592 07	957 003 75	403 588 32

B - CETVELİ

F.	M.	Varidatın nevi	Muhammenat	Tahsilât
1		Tuz satışından	8 159 579	7 913 944 07
2		Müteferrik varidat		
	1	İcar	250	
	2	Satılacak emval bedeli	1 500	1 128 77
	3	Faiz	1 000	387 84
	4	Müteferrik	8 000	2 201 47
	5	Cezayi naktî	3 000	12 096 81
		Yekûn	8 173 329	7 929 758 96

Hesab isimleri	Müfredat	C - CE	
		İcmal	
<i>Sabit kıymetler:</i>			
Emlâk	23 202 00		
Mefruğat ve demirbaş eşya	40 365 45		
Makineler ve teferruatı	232 855 74		
Vesaiti nakliye	10 041 70	306 464	89
<i>Naktî kıymetler:</i>			
İdare veznelerinde	28 611 76		
Bankalarda	239 468 53		
Yolda bulunan paralar	156 661 42	424 741	71
<i>Mütehavvil kıymetler:</i>			
Depolarda mevcut tuz	594 723 61		
Mevcut çuval	80 775 81	675 499	42
<i>Muhtelif matlublar:</i>			
Borçlu hesaplar	266 137 88		
Mülga idareden müdevver maliye matlubu	898 156 98	1 164 294	86
<i>Hazine hesabı carisi:</i>			
Hazine hesabı carisi	7 077 639 85	7 077 639	85
	Yekûn	9 648 640	73

Hasılat	İşletme hasırları	
	Lira	K.
Tuz satışı	8 419 172	14
Para cezaları	12 096	81
Muhtelif hasılat	3 718	08

Yekûn 8 434987 03

TVELİ

Hesab isimleri	Müfredat	İcmaı
<i>Tediyesi lâzım borçlar:</i>		
Muhtelif borçlar	76 438 58	
Mülga idareden mütevellid maliye boreu	898 156 98	
Memurların zimmeti	43 335 47	1 017 931 03
<i>İhtiyat akçeleri:</i>		
Sabit kıymetler amortismanı	28 708 00	
Mütedavil sermayenin tevzii ve tuz stokunun tenezzülü kıymet karşılığı	567 896 96	596 604 96
<i>Hazine hesabı carisi</i>		
Hazine hesabı carisi	7 077 639 85	7 077 639 85
<i>Sermaye:</i>		
Mütedavil sermaye	650 000 00	
Sabit kıymetler karşılığı	306 464 89	956 464 89
Yekûn		9 648 640 73

tır ve masraflı

Masarif	Lira	K.
Satılan malların maliyet bedeli	811 325	90
İdare masrafları	15 945	69
Ambarlar masarifi	4 224	95
Ambarlar icarı	23 898	05
Memurin ve müstahdemın maaşları	432 462	05
Eenebi mütehassıslar	3 592	41
Harcırah	24 036	96
Tekaüd maaş ve ikramiyesi	37 701	99
Sanayi erbabına verilen prim	23 883	82
Müteferrik masraflar	4 942	36
Cümhuriyet Merkez bankası iştirak hissesi	13 470	00
28 708 00 Amortisman		
Yekûn		1 424 192 18
Safi kâr		7 010 794 85
Yekûn		8 434 987 03